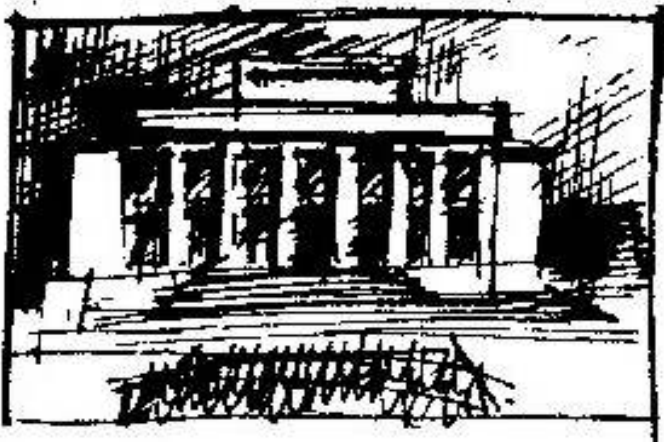

Z P R A V O D A J

Spolek přátel
Národního divadla Brno

www.spndb.cz

Vážení a milí přátelé – opery, baletu a činohry,

dnes se opravdu nepíše lehce, neboť, jak pocítujeme všichni, doba je stále nelehká pro všechny. Divadla a koncertní sály se otevírají jen pozvolna, zrušená představení a koncerty řeší mnohé soubory vysíláním online, případně záznamy představení z archivů. I my jsme museli k naší velké lítosti zrušit plánovaná spolková setkání. Velmi nás mrzí, že jsme nemohli přivítat jako každoročně studenty Taneční konzervatoře, kteří měli pro nás (také jako každoročně) připraven úžasný program. Stejně tak i studenti JAMU, které jsme pozvali k setkání, které mělo vytvořit předvelikonoční sváteční náladu. Bohužel, na jejich umění si budeme muset počkat až na příští rok. Také Zpravodaj Vám posíláme s poněkud neúplným obsahem a za jiné období, než jsme zvyklí. Můžeme jen konstatovat, že Vám nic zatím nemůžeme nabídnout, můžeme jen věřit, že se život vrátí k normálu a od nové sezony snad budeme fungovat jako dříve.

Operní soubor NdB pořádá Mimořádný open air koncert

1. 7. 2020 od 19 hod. na piazzettě před Janáčkovým divadlem

Účinkují sólisté, sbor a orchestr Janáčkovy opery. Na programu jsou slavné operní melodie.

Vstup volný!

Zprávy výboru:

Kromě toho, že se neuskutečnily naše plánované spolkové akce, nekonalý se vzhledem k uzavření budov NdB ani výborové schůze. Nebylo možné také vybírat členské příspěvky v termínech, které jsme naplánovali, proto vypisujeme následující termíny:

- 1. 7. 2020 (první středa v měsíci) v době od 16:00 do 17:30 hod.**
- 14. 7. 2020 (úterý) v době od 14:00 do 17:00 hod.**
- 15. 7. 2020 (středa) v době od 14:00 do 18:00 hod.**
- 16. 7. 2020 (čtvrtek) v době od 14:00 do 17:00 hod.**

5. 8. 2020 (první středa v měsíci) v době od 16:00 do 17.,30 hod.

Místo vybírání členských příspěvků se nemění – nadále budeme v šatnách pro návštěvníky v Divadle REDUTA. Samozřejmě lze vyřizovat i přihlášky nových zájemců o členství. **NEZAPOMEŇTE VZÍT S SEBOU ČLENSKÉ LEGITIMACE!** Termíny pochopitelně neplatí pro ty, kteří se letos v I. čtvrtletí nově přihlásili a pro stávající členy, kteří již v I. čtvrtletí 2020 členský příspěvek zaplatili (mají v legitimaci razítko s rokem 2020).

Další možnost zaplatit příspěvky bude (jak doufáme) normálně první středu v září v době konání výborové schůze (15:30 – 17:30 hod.). Případný další termín na září ještě zvažujeme a budete o něm včas informováni.

Opera na Špilberku:30. 6. 2020 – *Lazebník sevillský*2. 7. 2020 – *Nabucco*3. 7. 2020 – *La traviata*.

Od srpna již soubory NdB hrají, program prozatím sledujte na webu NdB.

Vzhledem k tomu, že jsme zvolili přechodně tuto formu Zpravodaje, nestihli jsme ani včas blahopřát našim členům, kteří již oslavili svá významná životní jubilea v předchozích měsících. Proto nyní přejeme dodatečně všem, kdo slavil svá kulatá nebo polokulatá jubilea, za všechna tři období.

Naši jubilanti:**v dubnu**

Kubíková Simona

Lamparterová Jana

Štoudková Věra

Navrátilová Marie

Lišková Jaroslava

Otoupalíková Jitka

Baniová Kristýna

Šestáková Emilie

v květnu

Zemanová Jarmila

Galková Zdeňka

Černá Jiřina

Vašková Marie

Kutnohorský Vladimír

Vyskočilová Marta

Mátlová Hana

Jelínková Jana

Dominiková Marta

Hladíková Věra

Blažková Alena

v červnu

Budišová Jarmila

Pospíšilová Miroslava

Křížová Hana

Vítková Blanka

Horňáková Monika

Vážení jubilanti, členové výboru SPNdB Vám chtějí popřát hlavně zdraví, pevné zdraví. Snad Vás v minulých měsících neopustilo pozitivní myšlení, stále se umíte radovat z příjemných maličkostí, nepropadáte panice a pevně věříte, že nic netrvá věčně a brzy bude mnohem lépe.

Divadelní jubilea, vzpomínky – duben:

☞ 3. 4. 1867 se v Brně-Pisárkách narodil Josef Trúwasser. Naturalismem ovlivněný spisovatel a dramatik, spjatý s oblastí Moravy, zvláště s Brnem, Svitavami a Jihlavou. Kromě lokálních periodik přispíval do vídeňských deníků (Ostdeutsche Rundschau, Österreichische Volkszeitung a Die Zeit). Je autorem divadelních her *Der Herr Meister* a *Chryses*. Zemřel 3. 6. 1902 v Jihlavě.

☞ 6. 4. 1955 se narodila sopranistka Irena Vašíčková – Pollini. Absolventka brněnské konzervatoře a JAMU pěveckou kariéru začala v Košicích mezzosopránovými rolemi (Eboli, Azucena...). Od r. 1983

byla angažována v Olomouci, kde si repertoár rozšířila (Milada, Julie...). V l. 1986 – 98 byla sólistkou opery v Brně.

8. 4. 1950 se narodil tenorista Leo Marian Vodička. Absolvent JAMU. Uměleckou dráhu začal v Č. Budějovicích (1971/72), kde zpíval Prince a Lukáše. V Olomouci (1972 – 79) se stal spolehlivým Jeníkem, Daliborem, Lacou, Rudolfem a Cavaradossim. Od r. 1979 působil v Brně. V r. 1982 byl angažován do pražského ND, o pět let později se vrátil do Brna (Otello, Radames, Dimitrij), od r. 1992 byl bez stálého angažmá. Patřil k nejlepším českým tenoristům. Jeho zpěv působil velmi muzikálně (jistě znělé výšky, lyrické i dramatické polohy hlasu, jevištní temperament...). Vystupoval i v cizině (např. Vídeň). Natočil několik operních kompletů (*Hubička, Dalibor, Dimitrij*) a výtečně zazpívaný *Zápisník zmizelého* od L. Janáčka.

8. 4. 1935 se narodila mezzosopranistka Amálie Braunová – Kadlčíková. Studovala na JAMU. První angažmá nastoupila v Košicích, od r. 1960 zpívala v Olomouci. V l. 1967 – 74 byla stálým hostem berlínské Komické opery. Z rolí: Carmen, Amneris, Olga, Panna Róza... Často účinkovala na koncertních pódii. Působila pedagogicky na JAMU.

10. 4. 1925 se narodil skladatel a dirigent Petr Doubravský. Absolvent pražské konzervatoře působil jako dirigent opery v Olomouci (1949 – 52) a v Liberci (1952 – 55), pak Symfonického orchestru ostravského kraje, pak opět v Liberci.

10. 4. 1845 se narodil dirigent Stanislav Doubravský (†24. 9. 1933). Absolvent brněnské varhanní školy a pražské konzervatoře. Zprvu působil jako zpěvák i činoherec. V l. 1917 – 25 byl činný jako kapelník brněnské opery, 1925 – 26 šéf opery v rumunské Kluži, kde uváděl české autory (Smetana, Dvořák, Fibich, Novák). Následky válečného zranění mu znemožnily pokračovat v umělecké dráze. Působil jako sbormistr v Bystřici n. Pernštejnem, psal drobné klavírní skladby a scénickou hudbu.

10. 4. 1925 se narodil tenorista Vilém Příbyl (†21. 7. 1990). Absolvent strojí průmyslovky se pěvecky školil soukromě. V r. 1952 debutoval v královéhradecké Lidové opeře. Od r. 1959 byl angažován v Ústí n. Labem a po dvou letech odešel do Brna, kde absolvoval JAMU. Brzy se proslavil Lacou, zaujal i Manoliem v československé premiéře *Řeckých pašijí* (3. 3. 1962). Od r. 1964 po zájezdu ND do Edinburgu (*Dalibor*) začala jeho oslnivá kariéra na zahraničních jevištích. Zpíval na 25. významných scénách světa. Z jeho rolí v Brně: Otello, Radames, Lohengrin, Stolzing, Max, Šujskij, Kozina... Rozsáhlý byl i jeho koncertní repertoár (např. skvělá interpretace *Zápisníku zmizelého*). Příbylův zpěv se vyznačoval technickou dokonalostí, osobitou barvou. Nazpíval řadu operních kompletů (*Šárka, Jakobín, Řecké pašije, 2x Dalibor* aj.).

10. 4. 1950 se narodila sopranistka Zora Jehličková. V r. 1974 byla angažována do ND. Z rolí: Nataša, Mařenka, Blaženka, Pamina, Micaela, Mimi, Alžběta, Elsa, Amélie... Úspěšně hostovala v zahraničí.

11. 4. 1955 se narodil basista Pavel Horáček. Studoval zpěv na pražské konzervatoři. Od r. 1976 byl sólistou pražského ND, po rozdělení souboru r. 1992 se stal sólistou SOP. Od sezony 1998/99 sólista opery v Plzni. Z rolí: Modrovous, Chrudoš, Rarach, Marbuel, Mefisto. Zpíval i partie barytonové (Don Giovanni, Scarpia, Amonasro...). Působil také koncertně.

11. 4. 2011 zemřel Ladislav Lakomý. V l. 1948 – 52 vystudoval brněnskou Vyšší průmyslovou školu chemickou, následně pak herectví na JAMU. Po absolutoriu (1956) byl angažován v Divadle bratří Mrštíků, kde hrál devět let. Od r. 1965 až do své smrti působil jako člen činohry Národního divadla v Brně. Krátce účinkoval ve Státním zájezdovém divadle v Praze (1960). Šéfem činohry Slováckého divadla v Uherském Hradišti byl v l. 1967 – 68. Spolupracoval s filmem, rozhlasem a televizí. Byl uznávaným recitátorem a dabérem (namluvil např. role Alaina Delona). Za celoživotní mistrovství v dabingu se stal držitelem Ceny Františka Filipovského (1998). V r. 1988 mu byl udělen titul Zasloužilý umělec. Jako divadelní pedagog působil na konzervatoři a na JAMU v Brně. Příležitostně vystu-

poval také v různých menších brněnských divadlech, např. v Divadle u stolu, či v divadle Husa na pro-
vázku i jinde.

▣ 12. 4. 1925 se narodila tanečnice Jiřina Šlezingerová. Jako žačka Baletní školy I. V. Psoty účinko-
vala v mnoha operách, operetách, baletech. V r. 1939 byla elévkou brněnského baletu. Po osvobození
se stala první sólistkou v Opavě. V květnu 1947 se vrací do Brna, kde se uplatňovala v technicky ná-
ročných variacích. Léta 1962 – 77 – Olomouc a řada velkých rolí a ve velké míře pedagogické působení.
Její umělecký přínos rozvoji poválečného baletu je mimořádný.

▣ 13. 4. 1920 se narodil tenorista Oldřich Dědek (†5. 8. 1973). Zpěv studoval soukromě. Uměleckou
dráhu začal jako tanečník. V l. 1943 – 44 byl sólistou brněnské opery, 1945 – 48 v Opeře 5. května, v l.
1948 – 51 v pražském ND, pak v Armádní opeře. Interpretoval menší komické i charakterní role (Go-
ro, Triquet, Spoletta...). Působil také v epizodních postavách českého filmu (*Pytláková schovanka*,
Pyšná princezna, *Byl jednou jeden král*, *Dařbuján a Pandrhola...*

▣ 14. 4. 1938 se v Praze narodil herec Petr Nárožný. Studoval architekturu a pozemní stavitelství na
ČVUT. Spolu s Miloslavem Šimkem a Luděkem Sobotou působil v Semaforu a poté v Činoherním klu-
bu. Je jedním z nejpopulárnějších českých herců a objevil se v desítkách rolí ve filmech (*Jáchyme, hod'*
ho do stroje, *Marečku, podejte mi pero* a řadě dalších), v televizních seriálech (*Nemocnice na kraji*
města, *Cirkus Humberto*, *Pojišťovna štěstí* i v sitcomu *Hospoda*). Kromě herectví se věnuje dabingu.
Proslavilo ho také komentování animovaných filmů. Jeho hlas se dostal do povědomí posluchačů pře-
devším díky večerníčkům *Mach a Šebestová* nebo *Žofka a spol.*

▣ 15. 4. 1966 se v Olomouci narodil Igor Bareš. Po maturitě na střední zemědělské škole studoval na
brněnské JAMU. Občas vystupoval v Divadle bratří Mrštíků. Po absolutoriu školy byl v angažmá
v Mahenově divadle, od r. 1991 pak členem Národního divadla v Brně. Od roku 2002 byl ve svobod-
ném povolání, v r. 2005 se stal členem činohry ND. Stálé angažmá v ND mu bylo ukončeno 31. 7.
2016. Od r. 2015 je v angažmá Divadla na Vinohradech. V r. 1997 byl nominován na Cenu Thálie za
roli Raskolnikova v inscenaci *Zločin a trest* a za roli Hamleta na Cenu Alfréda Radoka.

▣ 15. 4. 1934 se ve Vracově narodil Josef Somr. Vystudoval gymnázium v Kyjově. V r. 1956 absol-
voval brněnskou JAMU, dva roky hrál v Českém Těšíně, tři roky v brněnském Divadle bratří Mrštíků a
čtyři roky v Pardubicích. V r. 1965 se stal členem pražského Činoherního klubu. V srpnu r. 1978 přešel
do činohry pražského ND, kde působil do r. 2001, kdy angažmá ukončil. V současné době je k vidění
ve čtyřech inscenacích Divadla Viola. Desítky postav ztvárnil v televizních inscenacích a filmech
(např. *Ostře sledované vlaky...*), účinkuje v rozhlasě. V r. 1987 mu byl udělen titul Zasloužilý umělec.
V r. 2001 obdržel za hlavní roli v představení divadla Viola *The Gin Game* Cenu Thálie. V r. 2005
obdržel od prezidenta za svou celoživotní práci medaili Za zásluhy, v r. 2012 Českého lva 2011 za
mimořádný přínos české kinematografii, 2014 Cenu Thálie za celoživotní činoherní mistrovství.

▣ 17. 4. 1976 se v Praze narodila jedna z nejznámějších a nejúspěšnějších hereček Aňa Geislerová.
Kariéru odstartovala v r. 1991, od té doby má na svém kontě řadu úspěšných filmových i televizních
rolí. Úspěšné role jí vynesly pět Českých lvů (nejvíce ze všech hereček) a řadu nominací. Psala fejetony,
kterými přispívala do časopisu ELLE. Vydala je knižně pod názvem *P.S.* S touto knihou zvítězila v
Magnesia Litera v r. 2016 v kategorii Kosmas cena čtenářů. V r. 2016 se dostala do zámoří v dosud své
největší zahraniční roli Lenky Fafkové v koprodukčním filmu *Anthropoid* po boku Jasmieho Dornana a
Cilliana Murphyho. Snímek natočil režisér Sean Ellis a pojednával o atentátu na Reinharda Heydricha.

▣ 18. 4. 1880 zemřel tenorista Eduard Bachmann (*12. 9. 1831). Pěvecky se školil v Budapešti, kde
také r. 1855 zahájil sólistickou kariéru. Zpíval na různých evropských scénách. V Praze v l. 1859 – 65.
Od r. 1873 byl ředitelem divadla v Karlových Varech, kde dobrovolně ukončil svůj život.

▣ 18. 4. 1951 se v Praze narodila Nad'ea Konvalinková. K divadlu se dostala poprvé při studiu na
Gymnáziu Jana Nerudy v Hellichově ulici v Praze. Na LŠU se pak připravovala na přijímací zkoušky

na DAMU. Studovala v ročníku spolu s Borisem Rösnerem, Evou Jakoubkovou a Lornou Vančurovou. K jejím profesorům na DAMU patřili např. Vlasta Fabianová, Václav Voska a František Salzer. Po absolutoriu DAMU působila nejprve v Divadle J. K. Tyla v Plzni (1973 – 76), poté přešla do Městských divadel pražských (1976 – 94). Zpočátku hrála většinou mladé naivky a prosté dívky (viz jednu z jejích nejznámějších filmových rolí, dívku Květušku z filmu *Adéla ještě nevečeřela*). S přibývajícím věkem se postupně přešla do polohy zralých žen a hodných i moudrých maminek. V současnosti hostuje v pražských divadlech Kalich, Broadway, U Hasičů, Viola, U Valšů a v Branickém divadle. V Českém rozhlase spolumoderuje pořad *Pochoutky*. Namluvila několik večerníků (např. *Hajadla*), uplatňuje se také jako moderátorka dětských televizních pořadů a patří k úspěšným dabingovým herečkám.

▣ 20. 4. 1955 se narodil basbarytonista Jaromír Březina. Absolvent brněnské konzervatoře byl v l. 1970 – 83 angažován v Olomouci, 1983 – 85 v Brně, 1985 – 88 v Opavě, od r. 1988 v Ústí n. Labem. Zpíval běžný basový i barytonový repertoár, např. Vodníka, Bartola, Scarpia, Marbuela...

▣ 20. 4. 2002 ve Slunečné u České Lípy ukončil dobrovolně svůj život významný český herec, dlouholetý člen hereckého souboru Divadla na Vinohradech, Vlastimil Brodský. Jako jediný český herec získal cenu Berlínského mezinárodního filmového festivalu Zlatý Medvěd za roli v německém filmu *Jakub lhář*. V r. 2002 získal Českého lva za nejlepší mužský herecký výkon v hlavní roli ve filmu *Babí léto*.

▣ 23. 4. 1915 zemřela svého času slavná, nyní téměř neznámá herečka Auguste Rudolff. V dětském věku debutovala ve vídeňském Dvorním divadle (1846). Následně hrála role milovnic a posléze tragických hrdinek v Hamburku (1853), Brně (1855) a Praze (1856), poté se vrátila do Dvorního divadla (1859). Po sňatku s Lordem Maxsem (1859) byla nadále divadelně činná na ostrově Helgoland, kde se zasloužila o rozvoj divadelního života.

▣ 26. 4. 1950 se narodila sopranistka Hana Málková. Ještě během studia na ostravské konzervatoři získala angažmá v ostravské operetě. V r. 1975 se stala sólistkou operety v Plzni. V r. 1977 přešla jako sólistka opery do Olomouce, odtud v r. 1980 do Ostravy. Brněnskému publiku se poprvé představila jako Mařenka v *Prodané nevěstě* (1982). O rok později se stává členkou brněnského operního souboru. Pěveckými i hereckými výkony získala obdiv a uznání. Z rolí: Tosca, Donna Anna, Lady Macbeth, Emilia Marty, Abigail, Senta, Desdemona, Rusalka, Cizí kněžna, Jenůfa, Milada, Anežka, Káťa Kabanová, Julie...

▣ 26. 4. 1934 se v Brně narodil herec a divadelní pedagog Jaroslav Dufek. Divadlu se ochotnický věnoval již od mládí. Šlo o dlouholetého člena Mahenovy činohry brněnského Národního divadla. Hostoval i v brněnském Městském divadle. Českým televizním divákům byl z poslední doby znám především ze svého účinkování v televizním seriálu *Četnické humoresky*. Po studiích na brněnské JAMU začínal v brněnském Divadle bratří Mrštíků, odtud v r. 1965 přešel do Národního divadla Brno. V r. 2002 obdržel Cenu Františka Filipovského za dabing. V r. 1995 mu byla udělena Cena Thálie za výkon ve hře *Bratři Karamazovi*. Zemřel rovněž v Brně dne 30. 9. 2011.

▣ 26. 4. 1564 se narodil (přesněji řečeno byl pokřtěn) William Shakespeare, anglický básník, dramatik a herec, který je považován za největšího anglicky píšícího spisovatele a celosvětově nejvýznamnějšího dramatika. Je často nazýván anglickým národním básníkem a „bardem z Avonu“. Připisuje se mu přibližně 38 dochovaných her (včetně těch, na kterých asi s někým spolupracoval), 154 sonetů, dvě dlouhé epické básně a několik dalších básní, z nichž některé jsou nejistého autorství. Jeho hry byly přeloženy do všech hlavních živých jazyků a jsou uváděny častěji než hry jakéhokoliv jiného dramatika. Zemřel 3. 5. 1616.

☞ 28. 4. 1955 zemřel operní režisér a skladatel Ota Zítek (*5. 11. 1895). Skladbu a hudební vědu studoval ve Vídni, později u V. Nováka. Režijně pracoval především v Brně. Z díla – opery: *Vznešená srdce, Pád Petra Králence, Milá sedmi loupežníků*.

☞ 28. 4. 1920 se narodil tenorista Jaroslav Ulrych (†30. 3. 1972). Zpěv studoval soukromě. První angažmá nastoupil v Liberci (1948), od r. 1949 byl sólistou v Brně, kde měl na jeho umělecký vývoj velký vliv F. Jílek. Ulrych patřil k nejvýraznějším uměleckým osobnostem poválečné brněnské opery. Jeho nejlepšími výkony byly interpretace českého klasického repertoáru (Princ, Lukáš, Ovčák Jirka, Dalibor, Laca, Števa... Uplatnil se i v repertoáru světovém (Samson, Florestan, Don Carlos, Radames, Cavaradossi, Lohengrin). Věnoval se i koncertní interpretaci písní a kantátových děl. Nahrál několik pozoruhodných snímků.

☞ 29. 4. 1880 se narodil libretista J. L. Budín (vlastním jménem Jan Löwenbach - †17. 9. 1961). Vystudoval práva na UK, pracoval jako hudební publicista a organizátor hudebního života. Libreta: *Voják a tanečnice* (B. Martinů), *Bílý pán* (J. Křička).

☞ 30. 4. 1865 se narodil skladatel Stanislav Suda (†1. 9. 1931). Několik měsíců po narození oslepl. V l. 1874 – 81 studoval v ústavu pro slepce hru na flétnu, housle a klavír. Živil se jako učitel hudby a ladič klavírů. Opery: *U božích muk, Lešetínský kovář, Bar Kochba, Il divino Boemo, Haydnova nevěsta* (nedokončena)

Divadelní jubilea, vzpomínky – květen:

☞ 2. 5. 1915 se narodil skladatel Jan Hanuš (†30. 7. 2004). Skladbu studoval soukromě, souběžně dirigování na pražské konzervatoři. Pracoval jako redaktor a šéfredaktor ve vydavatelstvích předcházejících Supraphonu. Byl činný ve Svazu čs. skladatelů, místopředsedou České hudební společnosti a členem festivalového výboru Pražského jara. Je editorem soudobých vydání děl A. Dvořáka a Z. Fibicha. Spolupracoval na kritickém vydání L. Janáčka atd. Z díla – opery: *Sluha dvou pánů, Pochodeň Prométheova, Pohádka jedné noci, Spor o bohyni*.

☞ 2. 5. 1982 zemřel v Brně Artur Závodský. Narodil se 9. 12. 1912 v Martinově jako syn hostinského. Titul Doktor filozofie získal v r. 1938 na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Od r. 1936 do 1939 učil na gymnáziích v Brně, od r. 1939 do 1950 v Hranicích, kde se významně podílel na organizování kulturního života (mj. v r. 1942 na založení Beskydského divadla). Byl literárně činný. Redigoval např. periodický sborník *Otázky divadla a filmu*, jehož vznik inspiroval. Řídil edice *Van* (Klub revoluční kultury v Ostravě) a *Plamen divadla* (Státní divadlo v Brně, 1969). Připravil desítky pásem pro Český rozhlas. Jeho synem je významný brněnský divadelní kritik Vít Závodský.

☞ 3. 5. 1960 zemřel dirigent Milan Zuna (*24. 11. 1881). Studoval na pražské konzervatoři. V l. 1905 – 07 byl koncertním mistrem a druhým dirigentem ČF a kapelníkem Městského divadla Královských Vinohradů. Pracoval také v Záhřebu, Lvově a Poznani. V l. 1920 – 23 šéf opery v Bratislavě. Pak odešel opět do ciziny. Od r. 1933 působil v pražském ND, od r. 1945 v Liberci, 1946 – 51 opět v Bratislavě. Velmi pracovitý, všestranný a pečlivý umělec. Překládal operní libreta do češtiny a spolupracoval na překladech českých libret do polštiny.

☞ 3. 5. 2014 Zemřel Bořivoj Srba, přední osobnost moderního českého divadla. V témže roce byl uveden do Síně slávy Mahenovy činohry. V r. 1959 se stal hlavním dramaturgem v Mahenově činohře. Ve spolupráci s režisérem Evženem Sokolovským a uměleckým šéfem Milošem Hynštem se podílel na rozvoji zlaté éry Mahenova divadla. V tomto období byla Mahenova činohra po celé zemi známá jako progresivní divadlo s prvotřídním repertoárem i hereckým souborem. V r. 1967 se svými studenty spolupuzaložil a krátce také vedl spolek Husa na provázku, ze kterého se brzy stalo divadlo legendární pro celou jednu generaci. Od konce padesátých let se soustavně věnoval pedagogické činnosti na JAMU i tehdejší Univerzitě J. E. Purkyně. V r. 1996 mu byla udělena Cena města Brna.

4. 5. 1905 se narodil muzikolog a skladatel Zdeněk Blažek. Žák V. Petrželky, na mistrovské škole v Praze, žák J. Suka, zároveň studoval muzikologii u V. Helferta. V l. 1947 – 61 ředitel brněnské konzervatoře, pak profesor na katedře muzikologie UJEP v Brně. Z díla: opery *Verchovina* a *R. U. R.*, řada písní pro ženský sbor. Z. Blažek zemřel 19. 6. 1988.

5. 5. 1888 se v Bohušovicích nad Ohří narodil Frank (vl. jménem František) Wollmann. V letech 1928 – 59 (s výjimkou válečných let) byl řádným profesorem srovnávacích dějin slovanských literatur (později také vedoucím katedry rusistiky a literární vědy) na FF Masarykovy univerzity v Brně. Po válce hostoval na FF Univerzity Komenského v Bratislavě (1946 – 47), přednášel na Divadelní fakultě brněnské JAMU (1948 – 49 stál v jejím čele jako první děkan, zastával též funkci prorektora) a na FF Univerzity Palackého v Olomouci. Souběžně vyučoval na Pedagogické fakultě UK, společně s J. Mu-kařovským a A. Pražákem vedl Ústav pro českou literaturu, v l. 1949 - 50 byl jeho 2. vědeckým ředitelem. Jeho synem byl literární vědec, slavista, komparatista a vysokoškolský pedagog prof. PhDr. Slavomír Wollman, DrSc (1925 – 2012). V r. 2001 byla založena Slavistická společnost Franka Wollmana se sídlem v Ústavu slavistiky na FF MU v Brně. Frank Wollman zemřel v Praze 9. 5. 1969. V r. 1972 byla jeho jménem nazvána jedna z ulic městské části Brno – Bystrc.

9. 5. 1860 se narodil tenorista Hanuš Lašek (†20. 8. 1937). Pěvecky se školil v Praze a Vídni. V pražském ND debutoval v r. 1886, odešel však do Opavy, později do Vídně, působil i v Brémách. Byl svědomitý, pohotový provozní tenorista. Z rolí: Škroupův Dráteník, zpíval i Jeníka, Lohengrina, Stolzinga atd. Napsal několik knih, především *Kritéria starovlašských škol*.

9. 5. 1915 se narodila sopranistka Drahomíra Tikalová (†14. 3. 1997). Vystudovala medicínu, zpěv soukromě. Od r. 1938 hostovala v brněnské opeře, kde od r. 1940 v trvalém angažmá nastudovala během dvou sezon základní role českého repertoáru (Mařenka, Vendulka, Blaženka, Jitka, Terinka, Jenůfa). Od r. 1942 se stala sólistkou pražského ND. Byla velkou osobností poválečného pěveckého umění, všestrannou pěvkyní s krásným hlasem a maximálně kultivovaným projevem včetně výtečné srozumitelnosti. Úspěšně zpívala český i světový repertoár (Alžběta, Senta, Elsa, Maršálka...). Cenné bylo i její účinkování na koncertních pódiích. Má mnoho rozhlasových a gramofonových nahrávek.

11. 5. 1850 se narodila sopranistka Ema Sáková (†8. 2. 1925). B. Smetana ji v r. 1867 angažoval do Prozatímního divadla jako subretu (Esmeralda), ale brzy zpívala role koloraturní i mladodramatické. Byla první českou Markétkou, zpívala Anežku v premiéře *Dvou vdov* (1874). Premiérovala také opery Bendlovy a Dvořákovu *Vandu*. Přešla i do ND, kde zpívala jen menší role.

15. 5. 1970 zemřel tenorista Jaroslav Sobota (*12. 1. 1903). Po absolvování brněnské konzervatoře nastoupil do Bratislavy, krátce působil v Osvobozeném divadle a od r. 1933 až do odchodu do důchodu byl sólistou v Olomouci. Z rolí: Skřivánek, Michálek, Vašek i Principál, Benda aj.

17. 5. 1885 se narodila sopranistka Marie Šlechtová (†28. 12. 1953). Stala se nejcennější lyrickou sopranistkou v éře Kovařovicově i Ostrčilově. Byla křehká, půvabná a stejně jemný byl i její zpěv. Byla nedostižná v „kalhotkových“ rolích (Oktavián, Fjodor, Záviš, Jeníček). Z dalších rolí: Mařenka, Eva, Milada, Krasava, Alžběta... V pozdějších letech zpívala i role mezzosopránové a altové (Panna Róza, Martinka...). V první, němé filmové verzi *Prodané nevěsty* ztvárnila s dívčím půvabem Mařenku (1913).

18. 5. 1985 zemřel tenorista a barytonista Josef Hořický (*23. 4. 1914). Od r. 1938 byl angažován v pražské Velké operetě, pak v Kladně a Karlíně. Operní role začal zpívat v Opavě 1946 (i Dalibora). Od r. 1948 působil v Plzni (Lukáš, Jeník, Don José). Po r. 1951 přešel na barytonový obor (Prospero, Jago, Amonasro, Mazepa, Revírník).

21. 5. 1930 se narodila sopranistka Sylvia Kodetová. Absolvovala pražskou konzervatoř. V sezoně 1955/56 byla sólistkou AUS VN, hostovala v ND, Plzni, Liberci. Další sezonu byla angažována v ND

na koloraturu a lyrický obor. V r. 1966 odešla do Brna, kde zpívala Desdemonu, Zerlinu, Mirandolinu, Micaelu... Má rozhlasové i gramofonové nahrávky.

▣ 24. 5. 1935 se narodil tenorista Bohumil Černý (†17. 9. 2017). Zpěv studoval soukromě. V pražském ND byl nejprve sboristou, od r. 1971 byl angažován jako sólista, souběžně od r. 1975 v Ústí n. Labem. K jeho nejzávažnějším kreacím patřil Dalibor, Števa, Jeník, Lukáš, Erik, Don José. Z ND odešel předčasně do invalidního důchodu.

▣ 27. 5. 1905 se narodil dirigent Robert Brock (†2. 12. 1974). Absolvent pražské konzervatoře a mistrovské školy V. Talicha. Uměleckou dráhu začal jako korepetitor a kapelník oper v zahraničí (Bern, Rostock, Brémy). V l. 1933 – 35 dirigoval v Osvobozeném divadle, od r. 1937 působil v SSSR, po návratu hostoval v Čs. rozhlasu. Byl vězněn v Terezíně. V l. 1945 – 47 působil v Brně, v sezoně 1947/48 jako šéf. Krátce byl činný ve Velké opeře 5. května, od r. 1949 působil v ND, zároveň byl profesorem na AMU. Překládal česká a slovenská libreta do němčiny.

Divadelní jubilea, vzpomínky – červen:

▣ 3. 6. 1860 se narodil basista Vilém Heš (†4. 1. 1908). Po krátkém působení u Pištěkovy společnosti byl angažován do Prozatímního divadla. Zpíval tam (a poté až do r. 1894 v nově otevřeném ND) první basový obor. Od r. 1896 až do konce života zpíval ve vídeňské Dvorní opeře (pod G. Mahlerem Kecala). V r. 1901 slavil jako Leporello skvělý úspěch v Salcburku a byl jmenován komorním pěvcem. Byl výborný Mefisto či Sarastro. Má bohatou diskografii.

▣ 3. 6. 1975 zemřela altistka Olga Borová – Valoušková (*28. 3. 1886). Zpěv studovala v Pivodově škole. Do ND byla přijata v r. 1906 a působila zde do r. 1913. Poté působila v Lublani. Věnovala se též pedagogice a koncertní činnosti. Z rolí: Amneris, Ulrika, Panna Róza, Klytaimnestra...

▣ 5. 6. 1930 zemřela sopranistka Irma Reichová (*15. 3. 1859). Studovala v Pivodově pěvecké škole. Po prvním veřejném vystoupení jí nabídla smlouvu 3 divadla. Vybrala si Teplice. V r. 1880 přestoupila do Prozatímního divadla. V r. 1881 byla první Krasavou v zahajovacím představení *Libuše* v ND. Byla i první českou Carmen. Z dalších rolí: Markétka, Halka, Xenie... Pro svůj bohatý hlas s jásavými výškami byla nazývána slavíkem křivoklátských lesů. Od r. 1884 byla angažována v Budapešti.

▣ 9. 6. 1995 zemřel basista Jindřich Doubek (*3. 9. 1922). Vyučený automechanik. Zpěv studoval soukromě. V l. 1945 – 46 sborista brněnské opery, 1946 – 49 sólista v Opavě (Vodník, Paloucký). Od r. 1949 v brněnském angažmá. Plného uplatnění se mu dostalo až po odchodu R. Asmuse. Byl provozním basistou v tom nejlepším slova smyslu. Z rolí: Matěj Příbek, Malina, Paloucký, Končák, Daland, Hrabě v Jakobínovi, Mefisto, Revírník i Jezevec...

▣ 10. 6. 1920 se narodil skladatel Zbyněk Vostřák (†4. 8. 1985). Na konzervatoři studoval dirigování, soukromě kompozici. V l. 1938 – 43 člen Pražského rozhlasového orchestru, pak krátce pedagog na pražské konzervatoři a AMU. 1959 – 60 dirigent opery v Ústí n. Labem, pak hostující dirigent pražského rozhlasu a ND, 1963 – 73 vedoucí souboru *Musica viva pragensis*. Opery: *Rohovín čtverrohý*, *Kutnohorští havíři*, *Pražské nokturno*, *Rozbitý džbán*.

▣ 20. 6. 1920 se narodil barytonista Jiří Joran (†8. 5. 2011). V r. 1943 během nasazení v Německu byl sólistou v Görlitz, kde účinkoval v opeře, operetě, činohře i baletu. Od r. 1945 člen Opery 5. května, po sloučení působil v ND. Z rolí: Don Giovanni, Germont, Harašta, Hajný, Adolf z Harasova, Basilio, Budivoj... Byl vyhledávaným interpretem písňové literatury. Překládal operní libreta.

▣ 21. 6. 1840 se narodil libretista Emanuel Züngerl (†22. 4. 1895). Pracoval jako redaktor, spisovatel, humorista. Z italštiny a francouzštiny přeložil řadu operních libret, jejichž bibliotéku redigoval. Libreta: mj. *Dvě vdovy* (B. Smetana), *Cesta oknem* (K. Kovařovic), *Natálie* (J. Hartl).

☞ 23. 6. 1905 se narodil libretista Jan Wenig (†17. 8. 1964). Vystudoval UK – dějiny srovnávacích literatur a divadla. Pracoval jako redaktor, rozhlasový pracovník, hudební publicista. Libreta: *Pražské nokturno* (Z. Vostřák), *Balada o lásce* (J. Doubrava).

☞ 29. 6. 1860 se narodila sopranistka Marie Körbrová (†28. 5. 1943) provdaná Chlostíková, pak Poláčková, nakonec Kunzová. Od r. 1878 zpívala v opeře u soukromých společností, úspěšně hostovala v ND. Od r. 1900 byla angažována v Plzni. Disponovala fenomenálním hlasem. Nastudovala 150 operetních rolí, 100 operních – od subretních a koloraturních až po vysokodramatické. Byla první českou Alžbětou v *Tannhäuserovi*, v r. 1885 oslnila jako Carmen. V r. 1900 se zpívání vzdala a otevřela si pěveckou školu.

☞ 30. 6. 1955 se narodil tenorista Petr Strnad. Absolvent AMU začal r. 1982 v Plzni. V r. 1986 emigroval do Rakouska, o rok později se stal sólistou v Kaiserslauternu, později v Kasselu. V r. 1991 byl opět angažován v Plzni, kde vyučoval i na konzervatoři. Dále působil bez trvalého angažmá. Z rolí: Dalibor, Princ, Max, Don Carlo, Rudolf, Faust aj.

Osobnosti světové hudby – duben

♫ 1. 4. 1915 zemřel německý skladatel původem z Čech Johann Joseph Abert (*20. 9. 1832 v Kochovicích). Studoval na pražské konzervatoři skladbu a hru na kontrabas. V r. 1867 se stal dvorním kapelníkem ve Stuttgartu. Napsal 6 oper, 7 symfonií a jiné skladby. V r. 1865 se v konkurzu ucházel o místo ředitele pražské konzervatoře.

♫ 3. 4. 1950 zemřel německý skladatel Kurt Weill (*2. 3. 1900). Byl odchovancem berlínské vysoké hudební školy. Těžištěm jeho kompoziční tvorby se po r. 1925 stalo divadlo nového typu – přijal Brechtovu myšlenku „epického divadla“. Z díla: opery *Protagonista*, *Car se dává fotografovat*, hudba k *Žebrácké opeře* (v jediném roce 4 000 představení asi ve 120 divadlech), *Happy End*, *Vzestup a pád města Mahagony*, *Stříbrné jezero*, *Marie Galante*, *Sedm smrtelných hříchů maloměšťáků*, jednoaktovka *Dole v údolí*.

♫ 30. 4. 1870 se narodil rakousko – uherský skladatel Franz Lehár (†24. 10. 1948). Jeho francouzský praděd se usadil na Moravě a skladatel měl tzv. domovské právo až do prvních let existence ČSR v Šumvaldě u Uničova. Lehár studoval na pražské konzervatoři, skladbu soukromě u Z. Fibicha. Působil ve vojenské kapele a od r.1890 sám působil jako vojenský kapelník. Od r. 1896 se věnoval skladbě operet, z nichž měly světový úspěch *Veselá vdova*, *Hrabě Luxemburk*, *Cikánská láska*, *Kde skřivánek zpívá*, *Frasquita*, *Země úsměvů*, *Paganini*.

Osobnosti světové hudby – květen

♫ 2. 5. 1660 se narodil italský skladatel Alessandro Scarlatti (†24. 10. 1725). Žil v Římě (švédská královna Kristina ho postavila do čela své kapely), v Neapoli (tam působil jako kapelník tamějšího španělského vícekrále). Napsal desítky oper a komických intermezz, 12 symfonií, kantáty (26 velkých a přes 700 drobných skladeb pro 1 – 2 hlasy s doprovodem cembala, případně dvojích houslí), mešní skladby, cembalové tokáty, 7 sonát pro flétnu a smyčce...

♫ 4. 5. 1955 zemřel rumunský skladatel a houslista George Enescu (*19. 8. 1881). V 7. letech byl přijat na vídeňskou, posléze pařížskou konzervatoř. Byl nadán geniální hudební pamětí. Na newyorském koncertu k 60. výročí zahájení své koncertní činnosti dirigoval vlastní skladby, doprovázel na klavír svého žáka Y. Menuhina a s ním hrál Bachův koncert pro dvoje housle. Jako skladatel se vyznačoval několikerou orientací: romantický základ obohatil rumunským folklórem, stopu zanechala novoklasicistická tradice, charakter experimentu mělo uplatnění čtvrttónových vztahů v opeře *Oidipus*.

♫ 7. 5. 1800 zemřel italský skladatel Nicola Piccini (*16. 1. 1728). Žil v Neapoli, střídavě v Paříži. Z díla – opery: *Hodná dceruška* (na Goldoniho libreto), *Roland*, *Ifigenie na Tauridě* (měla menší ohlas

než stejnojmenná skladba Gluckova). Pro své buffy volil náměty z měšťanského prostředí. Měl značný vliv na Mozarta.

♫ 7. 5. 1840 se narodil ruský skladatel Petr Iljič Čajkovskij (†6. 11. 1893), komplikovaná, rozporuplná osobnost – první ruský skladatel, jehož dílo získalo světový ohlas. Dílo: 6 symfonií, 3 klavírní koncerty, houslový koncert, *Italské capriccio*, *Variace na rokokové téma pro violoncello a orchestr*, *Serenáda pro smyčcový orchestr*. Opery: *Vojvoda*, *Opričník*, *Kovář Vakala* (přepřevládáno – *Střevíčky*), *Eugen Oněgin*, *Panna Orleánská* (věnováno E. Nápravníkovi), *Mazepa*, *Čarodějka*, *Piková dáma*, *Jolanta*. Balety: *Labutí jezero*, *Šípková Růženka*, *Louskáček*.

♫ 9. 5. 1800 zemřel ruský skladatel Jevstigněj Ipatovič Fomin (*16. 8. 1761). Studoval v Petrohradě a Bologni. Se svými zpěvohrami na ruské texty se postavil do čela průkopníků ruské opery: *Novgorodský bohatýr Bojeslavič*, *Jamščiki na podstavě*, *Amerikanci*, *Koldun*, melodram *Orfeus a Eurydika*.

♫ 9. 5. 1740 se narodil italský skladatel Giovanni Paisiello (†5. 6. 1816). V l. 1776 – 84 působil v Petrohradě jako dvorní skladatel carevny Kateřiny II. V ten čas složil 10 oper a intermezz (např. *Služka paní*, *Lazebník sevillský*, *Svět na měsíci*). Napsal na 100 jevištních děl, oratoria, koncerty, symfonie atd. V Praze byl hojně hrán (*Demetrio*, *Artaserse*, *La Frascatana*, *Il re Teodoro in Venezia*, *La serva padrona*, *Il mondo della luna*, *La Locanda* aj).

♫ 12. 5. 1845 se narodil francouzský skladatel Gabriel Fauré (†4. 11. 1924). Byl střídavě varhaníkem, učitelem hudby a kapelníkem. V l. 1905 – 20 řídil pařížskou konzervatoř. Komponoval ve všech hudebních žánrech. Trvalý ohlas mají jeho písně, houslové sonáty, klavírní preludia, orchestrální suity *Pelléas a Mélisanda*, *Rekviem*, *Elegie pro violoncello a orchestr*, *Pavana*. Z opery *Pénélope* bývá hrána předehra.

♫ 21. 5. 1895 zemřel Franz von Suppé, rakouský skladatel (*18. 4. 1819). Jeho nadání pro operní divadlo odhalil český ředitel Josefského divadla ve Vídni F. Pokorný, který měl v nájmu i divadla v Bratislavě a Badenu. Suppé se stal jejich kapelníkem. V r. 1841 debutoval jako operetní skladatel: *Básník a sedlák*, *Krásná Galatea*, *Lehká kavalerie*, *Bocaccio* aj.

♫ 28. 5. 1925 se narodil německý barytonista Dietrich Fischer – Dieskau. Po studiích v Berlíně se záhy stal hostem předních světových scén a festivalů. Jeho repertoár sahal od Bachových kantát po současnou operu. Dokonale ovládaný měkce tvárný hlas spojený s poučeným smyslem pro styl, řadil pěvce mezi čelné interprety písní. Uplatnil se také jako dirigent.

Osobnosti světové hudby – červen

♫ 17. 6. 1930 se narodil polský skladatel Romuald Twardowski. Studoval ve Varšavě a Paříži. Osvědčil se jako operní skladatel: *Cyrano z Bergeracu*, *Tragédie neboli příběh o Janě a Herodesovi*, *Lord Jim*, *Marie Stuartovna*. Dále psal balety, kantáty a písně.

♫ 25. 6. 1860 se narodil francouzský skladatel Gustave Charpentier (†18. 2. 1956). Prošel konzervatořemi v Lille a Paříži, kde trvale žil. Zhudebnil Baudelairovy *Květy zla*. Světového úspěchu dosáhl operou *Louisa* na vlastní libreto. Po léta zdarma vyučoval hudebně nadanou mládež z lidových vrstev.

♫ 29. 6. 1945 zemřel ruský skladatel a dirigent Nikolaj Nikolajevič Čerepin (*15. 5. 1873). Studoval práva, na konzervatoři klavír a skladbu, stal se zde učitelem. V l. 1909 – 14 řídil v Paříži představení Ďagilevova souboru. V r. 1918 se stal ředitelem opery a konzervatoře v Tbilisi. Od r. 1921 žil v Paříži a řídil zde tzv. Ruskou konzervatoř. Jako skladatel vynikal mistrovskou instrumentací. Napsal 2 opery a řadu baletů (*Pavilon Armidy*, *Narcis a Echo*, *Maska červené smrti*, *Dionýsos...*).

♫ 30. 6. 1825 se narodil francouzský skladatel Roger Florimond Hervé (†4. 11. 1892). Z profese chrámového sboristy a varhaníka přešel do sféry operetní, kde se uplatňoval jako impresárió, skladatel, libretista, zpěvák atd. S oblibou parodoval velkou operu své doby – jeho úspěšný *Faustík* je parodie na Gounodova *Fausta*. Z desítek jeho operet nabyla mezinárodní popularity *Mamzelle Nitouche*.

Co chybělo v minulých Zpravodajích“

☞ 28. března oslavila významné životní jubileum tanečnice MgA Hana Litterová, dlouholetá sólistka brněnského baletu. V jejím repertoáru byly role lyrické, komediální i dramatické, byla citlivá v partnerském kontaktu. Ztvárnila stěžejní ženské role v mnoha představeních, např: v *Edith Piaf*, *Vivat Rossini*, *Nelítostné hříčky lásky*, *Ples kadetů*, *Viktorka*, *Věčné písně*, *Broučci*, *Batalion*, *Veselá vdova*, *Zvoník u matky boží*, *Ivan Hrozný*, *Johanka z Arku*, *Romeo a Julie*, *Marie Stuartovna*, *Tristan a Isolda*, *Don Quijote*, *Giselle* atd. V současnosti předává své bohaté zkušenosti jako pedagog Taneční konzervatoře Brno. Uplatňuje se úspěšně i jako choreografka.

☞ 4. 3. 2020 oslavila významné životní jubileum Blanka Bohdanová (*4. 3. 1930) – vynikající herečka, pedagožka, nositelka Ceny Thálie 2001 a Ceny Thálie 2014 za celoživotní mistrovství, držitelka Ceny Františka Filipovského (1996, 1999) za dabing, členka Činohry ND Praha v letech 1966 – 2010. Na prknech ND ztvárnila více než osmdesát rolí. Od poloviny sedmdesátých let, kdy byla vlivem společenského vývoje utlumena její herecká kariéra, se intenzivně věnuje olejomalbě a grafice.

☞ 6. 3. 1935 zemřel Karel Hugo Hilar, režisér a šéf Činohry ND Praha (v l. 1920 – 35). Prosadil zde principy dynamického režijního výrazu, přivedl řadu talentovaných umělců (*5. 11. 1885).

☞ 18. 3. 1940 se narodila herečka Jana Březinová (†29. 5. 2000), členka Činohry ND Praha v letech 1972 – 1998. Kromě divadla spolupracovala s televizí.

☞ Ve věku 88 let zemřela letos operní dirigentská legenda Nello Santi (22. 9. 1931 – 6. 2. 2020). Je označován za jednoho z největších a nejvzdělanějších dirigentů operního repertoáru 19. století. Santi, uznávaný zejména jako verdiovský a pucciniový specialista, dokonale rozuměl zpěvním hlasům. Pod jeho vedením orchestry nikdy nezakryly pěvce. Jako dirigent debutoval už ve svých dvaceti letech v Padově. Čekaly ho významné světové operní domy – Covent Garden, Metropolitní opera (400 představení), Vídeňská státní opera... Jeho dirigentské portfolio obsahovalo přes 60 operních titulů, které znal nazpaměť. Vyhledávaný byl i jako dirigent symfonický. V jeho bohaté diskografii figurují tituly od bel canta k verismu s největšími operními hvězdami (M. Caballé, P. Domingo, S. Millnes, J. D. Flórez, L. Nucci...).

☞ 26. 3. 2020 zemřel režisér Zdeněk Kaloč (*10. 12. 1938). Jeho doménou byly režie činoher. Úspěšný byl i jako režisér oper (*Její pastorkyňa*, *Káťa Kabanová*, *Eugen Oněgin* – Brno, *Boris Godunov* – Plzeň...).

☞ 29. 3. 2020 zemřel jeden z nejvýznamnějších skladatelů 20. a 21. století, polský skladatel a dirigent Krzysztof Penderecki (*23. 11. 1933). V r. 1959 debutoval na Varšavském podzimu se skladbou *Strofy*. Do té doby téměř neznámý umělec se stal díky své originální práci s hudebním materiálem a se zvukovými možnostmi hudebních nástrojů i ke stavbě hudební formy respektovanou osobností ve světě nové hudby. Během života obdržel mnoho vyznamenání a řadu čestných doktorátů na univerzitách celého světa.

☞ 27. 2. 2020 zemřel přední český muzikolog prof. PhDr Ivan Vojtěch (*27. 11. 1928). Působil jako vysokoškolský pedagog, hudební kritik a publicista. V l. 1999 – 2002 byl ředitelem dnes již neexistujícího Ústavu pro hudební vědu AV ČR.

☞ 6. 2. 2020 zemřel všestranný muzikant a dirigent Pavel Baxa (*9. 1. 1951). Byl známý na domácích i zahraničních pódii jako sbormistr, tenorista, instrumentalista, korepetitor, varhaník, cembalista.

☞ 2. 4. 2020 zemřel sběratel zvukových nahrávek a starých zvukových přístrojů Gabriel Gössel (*17. 11. 1943). Spolupracoval na knize Český katalog nahrávek gramofonové firmy ESTA, která mapuje historii prvního československého gramofonového vydavatelství. Národní muzeum vydalo knihu

Sto plus jedna etiketa: nahrávky na gramodeskách z éry mechanického záznamu zvuku z let 1900 – 1926.

✂ 27. 12. 2019 zemřel Jaromír Dadák – skladatel, hudební aranžér, dirigent, klavírista, hudební redaktor a režisér, pedagog a organizátor (*30. 5. 1930). Spoluzakládal BROLN – Brněnský rozhlasový orchestr lidových nástrojů, šéfoval Moravské filharmonii Olomouc. Jako člen Ochranného svazu autorského (OSA) zorganizoval 20 ročníků hudebního festivalu *Dny soudobé hudby*.

Z domova

🎧 Písnový cyklus pro mužský hlas a klavír *Zimní cesta* Franze Schuberta patří mezi nejčastěji uváděná a nahrávaná díla komorního repertoáru. Celkem 24 písní na texty veršů Wilhelma Müllera skladatel složil v průběhu r. 1827, ve svých třiceti letech krátce před svou smrtí. Na nové nahrávce, která vznikla v koprodukcí Českého rozhlasu a vydavatelství Radioservis (RADIOSEVIS CR 1035-2) se interpretace cyklu ujal Adam Plachetka a s ním britský klavírista Gary Matthewman, Cesta obou umělců v Schubertových „zimních“ stopách byla úspěšným putováním a na jejím konci stojí nahrávka, která je přínosem do bohaté diskografie cyklu *Die Winterreise*.

🎧 20. ročník festivalu Janáček a Luhačovice se překládá na rok 2021 (červenec).

🎧 Přední evropský výrobce pian a klavírů PETROF Hradec Králové kvůli pandemii koronaviru omezil výrobu a za celý rok odhaduje snížení plánovaného prodeje o 40 až 50 %. Zhruba dvě třetiny z asi 240 zaměstnanců jsou od začátku dubna doma za 70 % mzdy. Přibližně 20 lidí musela společnost postupně v březnu a dubnu propustit.

🎧 Moravská filharmonie Olomouc přichystala na 13. 5. 2020 živý přenos koncertu z olomoucké Reduty. Filharmonie tak poděkovala všem posluchačům, kteří se rozhodli nežádat vrácení vstupného na koncerty, které se kvůli pandemii nemohly uskutečnit. Hudebníky touto cestou podpořilo 250 abonentů, kteří přispěli částkou více než 140 000 Kč. Zrušeno bylo 10 koncertů a celý festival *Dvořákova Olomouc*.

🎧 Hudební festival *Smetanova Litomyšl* kvůli opatření proti šíření koronaviru mění program. Nově jej bude tvořit cyklus komorních koncertů ve výjimečných prostorách a pro malý počet diváků. Přehlídka se bude konat od 2. do 12. 7. Závěrečné tradiční Velké finále se uskuteční až na podzim. Držitelům zakoupených vstupenek bude vráceno vstupné.

🎧 Pořadatelé festivalu *Hudba tisíců – Mahler Jihlava 2020* vzhledem k vládním opatřením posunuli jeho zahájení na 7. 7. 2020 do Mahlerova rodiště – Kaliště u Humpolce na den Mahlerových 160. narozenin. Na úvod v podání Jiřího Rajniše a Miroslava Sekery zazní Mahlerovy písně a také tvorba dalšího letošního jubilanta – Ludwiga van Beethovena. Moravskou filharmonii Olomouc bude dirigovat Petr Vronský.

🎧 Mezinárodní hudební festival *Český Krumlov* posune původní letní termín na 18. 9. – 3. 10. Kvůli zavřeným hranicím musela být zrušena vystoupení zahraničních umělců (v původním termínu figurovali v programu P. Domingo jr., José Cura i Berlínští filharmonici).

🎧 Houslista Pavel Šporcl vystoupil poprvé od začátku omezení na veřejnosti. Koncert se uskutečnil 10. 5. 2020 v Praze v rámci festivalu *Art Parking*. Diváci si ho v Pražské tržnici poslechli z bezpečí svých aut. Šporcl připravil speciální program *Pocta Paganinimu* s přesahem do mnoha žánrů. Po zrušení veřejných produkcí připravil sérii šesti koncertů ze svého obývacího pokoje.

🎧 Nový hudební festival *Horn Fest Praha* se uskutečnil v plánovaném termínu 25. 4. – 3. 5. 2020, ovšem kvůli aktuálnímu omezení v alternativní podobě. Organizátoři představili hornové umění např. na benefičním koncertu České filharmonie v živém televizním přenosu ČT ART 25. 4. Festival by měl tento nástroj oslavit a vzbudit zájem mladé generace a zdůraznit fakt, že patří k českému rodinnému stříbru (vedl Radek Baborák, který patří mezi nejlepší hráče na lesní roh v celosvětovém měřítku).

🏰 Jihočeská filharmonie natáčela 27. 4. 2020 na zřícenině hradu Pořešín klip ze série, která by měla podpořit zájem turistů o jižní Čechy. Orchester tak chce pomoci cestovnímu ruchu v kraji. Předtím již natočili klip na hradě Dívčí kámen. Orchester chce natočit cyklus záznamů z méně známých jihočeských památek.

🏰 Českolipský komorní cyklus se uskutečnil již 22. 5. s původním programem jako pocta skladatelce Vítězslavě Kaprálové. V zájmu dodržení bezpečnostních podmínek pro pořádání akcí byl koncert přesunut do Jiráskova divadla v České Lípě. Koncerty, které se nemohly uskutečnit, jsou přesunuty na podzim. Pěvec Roman Hoza za doprovodu cembalistky a varhanice Barbary Marie Willi a violoncellisty Michala Raitmajera vystoupí v kostele Mistra Jana Husa 9. 9. 2020. Dubnový koncert Královéhradeckého sboru *Jitro* je přesunut na 24. 11. 2020. Červnový koncert se souborem *Epoque Quartet* a kytarovým dnem *Siempre Nuevo* se uskuteční 15. 6. 2020 v Jiráskově divadle.

🏰 Filharmonie Brno opět začala veřejně hrát. V rámci kampaně *Díky, Brno!*, kterou brněnský magistrát poděkoval svým obyvatelům za zvládnutí koronavirové pandemie, odehrála dva netradiční koncerty v centru města. První se uskutečnil 8. 5. 2020 na věži Staré radnice. Pět filharmonických žesťů představilo ve dvacetiminutovém programu tzv. věžní hudbu. Druhý koncert se odehrál 25. 5. na střeše tržnice na Zelném trhu. V podání violoncellistů zazněly skladby Vivaldiho, Mahlera a Rossiniho. Obě akce se živě vysílaly na facebookovém profilu města a filharmonie.

🏰 Mezinárodně úspěšný soubor *Pavel Haas Quartet* zahájil 1. 5. 2020 na portále *Supraphonline.cz* online festival nahrávek klasické hudby *Classics 4 Free*. Akce do 24. 7. 2020 dále uvede dirigenta Jakuba Hrušku, klavíristu Ivo Kahánka, mezzosopranistku Dagmar Peckovou, hobojistu Viléma Veverku a soubor Belfiato Quintet. Každá z těchto hvězd představí v *Classics 4 Free*, vždy v rozmezí 14. dnů, svých 6 alb.

🏰 Janáčkova filharmonie Ostrava 7. 5. 2020 pokračovala v živých přenosech koncertů svých členů ze společenského sálu Domu kultury města Ostravy. Sledovat je bylo možné na facebooku Janáčkovy filharmonie Ostrava.

🏰 34. Festival komorní hudby – Český Krumlov 26. 6. – 5. 7. 2020. Zahájení – „*Barokní noc*“ na zámku Český Krumlov s barokním ohňostrojem.

Ze světa

📖 Dirigent Robert Kružík debutoval u Slovenské filharmonie. Na dvou koncertech v Bratislavě dirigoval Concertino pro trombon a smyčcový orchestr op. 45 č. 7 Švéda Larse – Erika Larssona, Téma s variacemi Litevce Balyse Dvarionase, Fantazii na motivy Bizetovy *Carmen* Françoise Bornea, Rachmaninův klavírní koncert č. 2 a premiéru skladby *Monolit* slovenského autora Petera Zagara. Robert Kružík patří k nejmladší generaci českých dirigentů. Je stálým dirigentem ND Brno a stálým hostujícím dirigentem Filharmonie Brno.

📖 Barytonista Martin Bárta hostuje jako Telramund v nové inscenaci Wagnerovy opery *Lohengrin* v německém Chemnitz (sedm představení od 25. 1. – 1. 6. 2020). Na scéně Opery Chemnitz se už Martin Bárta s úspěchem představil v r. 2018, a to jako Klingsor ve Wagnerově *Parsifalovi*.

📖 Německo si bude připomínat 250. výročí narození hudebního skladatele Ludwiga van Beethovena celý letošní rok. Organizátoři oslav připravili více než 100 akcí, do jejichž přípravy a realizace investovali přes 42 milionů eur, tedy více než miliardu korun. Německý stát akce podpořil 27. miliony eur.

📖 Pražský filharmonický sbor zrušil po dohodě s pořadatelem vystoupení v Hong Kongu. Mluvčí sboru řekla, že se sbor dohodl s organizátory na možném odkladu vystoupení z důvodu plánovaných rušení leteckých spojů s Čínou kvůli nebezpečí nákazy koronavirem. Na dvou koncertech měl vystoupit 23. a 27. 2. 2020 (o vystoupeních jednal 3 roky).

📖 Inscenace Státní opery v Praze – *Lolita* Rodiona Ščedrina byla s úspěchem uvedena v petrohradském Mariinském divadle za přítomnosti sedmaosmdesátiletého autora. Inscenace měla českou premiéru 3. 10. 2019 ve Stavovském divadle v režii Slávy Daubnerové, která operu nastudovala také v Petrohradě, a to pod taktovkou Valerije Gergijeva. Petrohradská premiéra se konala 13. 2. (celkem 5 představení do 10. 4. 2020). V hlavní roli alternují Kristina Alieva a Pelageya Kurennaya. Představí se i Aleš Briscein (Claire Quilty).

📖 Janáčkova filharmonie Ostrava realizovala v únoru své první letošní zahraniční turné. Vystoupila ve třech italských městech (3. 2. v Mantově, 4. 2. v Pordenone, 5. 2. v Bergamu) a 6. 2. ve švýcarské Basileji. Ostravský orchestr představil pod vedením dirigenta Dmitrije Jurowského předeheru k Janáčkově opeře *Z mrtvého domu* a Prokofjevovu *Pátou symfonií*.

📖 Pařížská opera zruší minimálně tři nové inscenace, plánované na příští sezonu. Oznámil to ředitel opery Stéphane Lissner s tím, že opera ve stále probíhajících stávkách přišla dosud o 16 milionů euro a proto musí přistoupit k drastickým opatřením.

📖 Americký dirigent a houslista Alan Giebert (*1967) byl jmenován hudebním ředitelem Královské švédské opery ve Stockholmu. Místa se ujme v r. 2021, přičemž nadále zůstane šéfdirigentem Labské filharmonie v Hamburku. Jeho první inscenací v nové funkci budou Wagnerovi *Mistři pěvci norimberští*.

📖 Česká filharmonie oznámila, že ji čeká letní rezidence v San Sebastianu a Edinburhu, cesta do Číny a na Tchajwan i turné, které orchestr zavede do Vídně, Paříže, Bruselu, Amsterdamu a Londýna. Mezinárodní přesah budou mít také listopadové koncerty k výročí sametové revoluce, jejichž řadu dirigent Byčkov otevře provedením *Mysteria času* Miloslava Kabeláče a *Leningradskou symfonií* Dmitrije Šostakoviče.

📖 Černošský skladatel a klavírista Alexis Ffrench, stoupající hvězda klasické hudby, si stanovil za cíl změnit image klasiky, která je někdy považována za nudnou nebo nepřístupnou. Chce využít svého vlivu, aby pomohl sociálně vyloučeným mladým lidem. Do popředí se dostal díky své desce z r. 2018 s názvem „*Evolution*“, která byla ve Velké Británii tři týdny v čele žebříčku klasické hudby.

📖 Tým vědců z Massachusettského technologického institutu převedl strukturu koronaviru do hudební formy. Skladbu vytvořil za pomoci zvláštních počítačových algoritmů a jejím účelem je poskytnout vědcům lepší přehled o struktuře tzv. hrotových proteinů, jimiž se virus přichytává na buňky hostitele. Znázornění hudbou by tak mohlo pomoci např. při výrobě léků. Převedení struktury viru na zvuk má mnoho výhod. Proteiny jsou nanočástice a k jejich pozorování je třeba velice výkonný mikroskop. I při jeho využití však oči neumí odhalit tolik detailů jako uši. Při poslechu člověk dokáže současně sledovat zvuk nástroje, výšku tónu, melodii, rytmus či harmonii. Mohlo by být např. možné navrhnout vlastní protein, který by odpovídal melodii a rytmu protilátky na koronavirus.

📖 Bayreuth bez Wagnerů v čele? Proslulý Wagnerův festival opouští z důvodů vážné nemoci Katharina Wagner (*1978), dcera Wolfganga Wagnera, ředitele festivalu v l. 1951 – 2008 a pravnučka Richarda Wagnera. V čele festivalu byla od 1. 9. 2008 spolu se svou nevlastní sestrou Evou Wagner – Pasquier.

📖 Dopis W. A. Mozarta o návštěvě Prahy získalo salcburské Mozarteum. Mozart ho napsal své ženě Konstanci na Velký pátek 10. 4. 1789 z Prahy, kde se zastavil na své cestě do Berlína. V dopise zmiňuje setkání s osobnostmi pražského kulturního života, jednání s modenským rodákem Domenikem Guardasonim o nové opeře pro Prahu (s největší pravděpodobností se jednalo o operu *La clemenza di Tito*) i o tom, že jej v Berlíně netrpělivě očekává pruský král Friedrich Vilém II. V Praze Mozart tehdy bydlel v domě U zlatého jednorožce č. p. 285 v Lázeňské ulici, v témže domě, kde v r. 1796 pobýval i Beethoven. Ještě téhož dne večer pokračoval Mozart do Berlína přes Drážďany v doprovodu mecenáše umění, knížete Karla Aloise Lichnovského z Vostic.

📖 Gustavo Dudamel se vzdal svého platu jakožto hudební ředitel Losangeleské filharmonie, která zrušila do konce sezony všechny své koncerty, stejně jako Chicagský symfonický orchestr. Jeho hudební ředitel Riccardo Muti a prezident orchestru Jeff Alexander si snížili plat o 25 %

📖 „Divadla mohou zůstat zavřená až do příštího roku“, řekl slavný britský divadelní producent Sir Cameron Mackintosh (*1946). Uznávaný britský dramatik a filmový a divadelní scénárista James Graham (*1982) řekl, že k záchraně britských divadel před dopadem pandemie bude zapotřebí „agresivní vládní výpomoci“. Za několik měsíců se všechny rezervy vyčerpají a divadlům nezůstanou žádné peníze.

📖 Operní dům v St. Louis dostane nejvyšší finanční dar ve své historii – 45 milionů dolarů z dědictví někdejší členky předsednictva divadla, paní Phyllis Brissenden. Ta zmíněnou operu finančně podporovala od jejího otevření v r. 1976. V prosinci 2019 zemřela ve věku 86 let a začátkem února byla zveřejněna její poslední vůle, zahrnující velkorysý odkaz divadlu. Pravděpodobně se jedná o nejvyšší dar v historii amerických operních domů.

📖 Mexické divadlo a konzervatoř ponesou jména Plácida Dominga. Město Tequila v mexickém státě Jalisco se rozhodlo postavit nové divadlo, které pojmenuje na počest legendárního španělského pěvce. Ten se v r. 1949 jako osmiletý přestěhoval se svými rodiči z rodného Madridu do Mexika, kde vystudoval dirigování a hru na klavír, záhy také začal sbírat jevištní zkušenosti, zejména v tradičních španělských zarzuelách. V r. 1959 byl přijat do Mexické národní opery. V Mexiku se stále těší velké popularitě. Projekt zastřešuje Opera Studio Beckmann. Stavba bude dokončena za 2 – 3 roky a bude mít sál pro 900 lidí. Součástí divadla Teatro Plácido Domingo bude také konzervatoř a kolem budovy vznikne zimní zahrada.

📖 Nadace Andrewa Lloyda Webbera rozdělila 16 nových grantů v celkové výši 224 405 liber, a to projektům v Anglii, Skotsku a Severním Irsku. Od svého založení v r. 2011 nadace už rozdělila granty a stipendia ve výši 20,5 milionu liber.

📖 La Scala v Miláně plánuje otevření divadla v září, a to Verdiho *Requiem*. Galakonzert pod taktovkou Riccarda Chaillyho bude věnován obětem covidu 19. Dílo bude později uvedeno v Bergamu a Brescii, dvou městech nejhůře postižených koronavirem v Itálii.

📖 At – Home Gala. Metropolitní opera v New Yorku odvysílala 25. 4. 2020 více než čtyřhodinový virtuální koncert, na kterém vystoupilo 40 hvězd na dálku živě ze svých domovů v 15. zemích na obou stranách Atlantiku. Byli to mj. Roberto Alagna (Francie), Marco Armiliato (Švýcarsko), Diana Damrau (Francie), Sonya Yoncheva (Ženeva), Renée Fleming (Virginia), Bryn Terfel (Wales), Piotr Beczala (Polsko), Joseph Calleja (Malta), René Pape (Drážďany), Elina Garanča (Riga), Jonas Kaufmann (Mnichov), Anna Netrebko a Yusif Eyvazov (Vídeň)... Do galakonzertu, který moderoval ze svého newyorského domova generální ředitel MET Peter Gelb se pěvci připojili přes Skype. Koncert mohli zájemci sledovat zdarma na webových stránkách MET a mohli se zapojit i finančním darem. MET přestala hrát 12. 3. 2020 a nikdo neví, jak bude vypadat sezona 2020/21. MET utrpí ztrátu 60 milionů dolarů (1,5 miliardy Kč), a to navzdory stálé finanční podpoře takových společností, jako jsou švýcarská firma Rolex nebo newyorská finanční, softwarová a mediální společnost... Ohrožení jsou všichni umělci ve svobodném povolání, kteří jsou – tak jako na celém světě – bez práce a netuší, kdy se k ní budou moci vrátit.

📖 Zrušení festivalů v Salcburku:

Velikonoční festival se měl konat od 4. do 13. 4. 2020.

Svatodušní festival s podtitulem *Barva času* byl plánovaný na období 29. 5. – 1. 6. 2020.

Nejvýznamnější salcburský operní, hudební a činoherní festival *Salzburger Festspiele* letos završuje své výročí založení. Od 18. 7. do 30. 8. 2020 se mělo během 44 dnů na 15. různých místech uskutečnit

222 akcí. Koncertní program (91 akcí) měl být především připomenutím 250. výročí narození Ludwiga van Beethovena.

Odložena byla také zemská výstava Velké světové divadlo – 100 let Salcburského festivalu.

📖 Zrušení *Bayreuther Festspiele*. Vzhledem k pandemii byl odvolán i letošní *Wagnerův festival* (25. 7. – 30. 8. 2020). V příštím roce se odehraje program letošního ročníku.

📖 Letní festivaly ve skotské metropoli Edinburgu se letos rovněž neuskuteční. Každý rok na nich vystupuje na 25 000 účinkujících z více než 70. zemí světa a počet návštěvníků koncertů či představení se pohybuje kolem 4,5 milionu.

📖 18. ročník Mezinárodní klavírní soutěže Fryderyka Chopina byl odložen na r. 2021. Měl se uskutečnit letos v sídle Varšavské filharmonie od 2. do 23. 10. 2020. Polský ministr kultury a ředitel institutu F. Chopina po poradě s ministrem zdravotnictví rozhodli o posunutí slavné soutěže o celý rok. Lidé z celého světa se chtějí této významné hudební události zúčastnit. Bohužel není jisté, že pandemie v říjnu již pomine. Všichni mladí klavíristé, kteří byli přijati k účasti v letošním ročníku, zůstávají na seznamu i na příští rok a stejně tak zůstávají v platnosti i všechny vstupenky zakoupené na letošní soutěž.

Vážení přátelé,

čekají nás dva letní měsíce, měsíce prázdnin, dovolených. Jaké budou ty letošní nelze předvídat. Zdá se, že se již blýská na lepší časy a náš život se vrátí do původních kolejí. Členové výboru SPNdB Vám upřímně přejí, ať jsou nastávající měsíce pro Vás co nejpříjemnější. Od září se budeme těšit na shledání s Vámi v divadlech a na našich spolkových akcích.

Jana Veselá

Použité zdroje:

Malá encyklopedie české opery	Hudební rozhledy
Malá encyklopedie hudby	Webové stránky NdB
Osobnosti světové hudby	Denní tisk a internet
Oxfordský slovník opery	Metropolitan
Postavy brněnského jeviště	KAM

Uzávěrka Zpravodaje dne: 14. června 2020

Neprodejné. Zpravodaj vydává Spolek přátel NdB, Jugoslávská 652/98, 613 00 Brno, IČ 48510777 pro vnitřní potřebu.

